

mindre Kommissionen valgte ham dertil. Alle øvrige Medlemmer skulde vælges af Kommunens Bøvere, baade Mænd og Kvinder, naar de vare i selvstændige Stillinger, og naar de i øvrigt havde de Betingelser, som man kræver af Kommunens Vælgere for, at de kunne tage Del i Sogneraadsvælget, samt at der skulde kunne vælges ikke blot Mænd, men ogsaa Kvinder til Kommissionen. Sammenligner man dette Forslag med det, der nu her foreligger, og som altsaa indeholder Folketingets Indrømmelser over for Landstinget, saa viser der sig en meget betydelig Forskel. Nu gaar Forslaget ud paa, at Sognepræsten skal være født Medlem af og Formand for Kommissionen, at Sogneraadet skal vælge Halvdelen af Kommissionens øvrige Medlemmer, og at den anden Halvdel skal vælges af Familie-fædrene — Kvinderne skulle være udefullede baade fra Valgret og Valgbarhed. Det sidste er jo noget, som det høje Landsting sætter særlig Pris paa, det ønsker jo ikke, at Kvinderne skulle faa for meget at sige. Jeg skønner ikke rettere, end at her er gjort saa store Indrømmelser, at hvis man fik Skolekommissionen sammenfat paa den Maade, vilde der ikke være noget i Stykker.

Lad mig nævne det tredje Konfliktpunkt, Spørgsmaalet om de private Skoler. Jeg vil da erindre om, at Folketinget i Fjor foreslog at faa en Del af Lønningerne af-bødende og optog et helt Afsknit om de private Skolers Stilling og Rettigheder. Under de fortsatte Forhandlinger, navnlig i Fælles-udvalget kom man til det, som nu staades udtrykt i det 3dje Stykke af § 31 i dette Forslag, nemlig at hvide de private Skoler et aarligt Tilskud af 35,000 Kr., fordelt efter Børneantallet, og kun under den Betingelse, at de paagaeldende Kommuner selv hvide Tilskud. Det forekommer mig, at her er gjort saa betydelige Indrømmelser, at jeg for mit Bedkommende ogsaa vil sige, at hvis denne Indrømmelse ikke forslaar, hvis man skal gaa endnu videre for at faa et efter min Opfattelse fuldstændig berettiget Tilskud til de fri Skoler — naar man ofrer betydelig større Summer til den offentlige Skole fra Statens Side — kommer man meget hurtigt til en Stikkelse, hvori Forslaget vil være uanvendeligt over for den fri Skole, naar denne skal opretholde den Stilling, som den bør opretholde. Særlig finder jeg det høist beklageligt, at man ikke blot fuldstændig har afstaaet Kobstæderne fra at faa Del i dette Tilskud, men gjort det afhængigt af, at vedkommende Kommune yder Bidrag. Forholdet er i Virkeligheden det, at kun omtrent Halvdelen af de private Skoler paa Landet

faar noget kommunalt Tilskud, og der er to Aalter i Landet, hvor ingen Skoler faa Tilskud allerede af den Grund, at Amtsradet nbetinget vil sætte sig derimod, hvis der kommer Forslag frem i den Henseende. Er man kommen saa vidt i sine Indrømmelser som her, har man slaaet saa meget af paa sine oprindelige Fordringer, som man har gjort her, tror jeg, man snart er kommen paa Grænsen af de Indrømmelser, som det overhovedet vil være forsvarligt at gaa til.

I øvrigt skal jeg ikke komme ind paa Enkeltheder, heller ikke paa Skole-spørgsmaalet i Almindelighed. Vi maa nu vente og se, naar dette Udvalg kommer i Virksomhed, hvor omfattende Sagen vil blive taget op paa ny. Jeg skal kun sige, at jeg i Aar lige som i Fjor, for saa vidt jeg faar med Sagens videre Fremme at gøre, vil gøre mit bedste til, at man kan naa til et virkelig tilfredsstillende Resultat, men dertil hører efter min Mening i Aar som i Fjor, at man tager et stansomt Hensyn til Bevægelsen paa det fri Skolevæsens Omraade. Det ærede andet Medlem for 7de Kredts klagede over, at der i Befolkningen er langt mere Interesse for materielle Spørgsmaal end for aandelige, og han mente at ville afhjælpe saa godt, som det lod sig gøre, denne Mangtel derved, at Præster, Provster, de geistlige Myndigheder fik større Indflydelse paa, hvem der kom til at være Lærer i Kommunen (Vjerre! Ikke større!). Jo, større i hvert Fald, end Fler-tallet i Folketinget har tilbudt at give, og større end den findes i den nuværende Lov, jaledes som Loven lyder (Afbrydelse af Vjerre). Ja, hvorledes Loven anvendes, er et andet Spørgsmaal, men jeg taler om, som Loven lyder. Det ærede Medlem vil have større Indflydelse og mener derved at kunne raade Bod paa Manglerne. Jeg tror, der var en langt bedre Vej at gaa, og det var den, at man ikke paa alle mulige Omraader mere og mere søgte at være Formyndere for Befolkningen, men gav den Frihed og Blads til at røre sig og selv gøre det gode, den har Vigt til; man skal saa nok se, at det er Bejnt, ad hvilken man lettest fremmer de aandelige Anliggender. Man skal ikke stadig i større og større Grad optræde som Befolkningens Formyndere.

Johansen: Dette Lovforslag tager jo Stigte paa at afhjælpe de værste og største Mangler i vort Almueskolevæsen, men det er langt fra, at det er saa vidtrekkende, som jeg kunde ønske. Jeg vilde imidlertid, naar vi endda kunde faa det gennemført eller gennemført tilnærmelsesvis, som det foreligger, betragte det som et godt Skridt fremad. Af